

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ – 4101-027-02/2014

P/14/027

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie
ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów
T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06
lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/14/027 — Wykonywanie zadań oświatowych przez jednostki samorządu terytorialnego

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Kontroler Mariusz Twardowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 91553 z dnia 7 listopada 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka kontrolowana Urząd Gminy i Miasta w Rudniku nad Sanem (zwany dalej *Urzędem*); 37-420 Rudnik nad Sanem, ul. Rynek 40

kierownik jednostki kontrolowanej Waldemar Grochowski, Burmistrz Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem od dnia 6 listopada 1998 r.

(dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Gmina Miejsko – Wiejska Rudnik nad Sanem (zwana dalej *Gminą*) zapewniła szkołom i placówkom oświatowym warunki niezbędne do realizacji zadań statutowych. W kontrolowanym okresie na wydatki w oświacie przeznaczono kwotę 33.128 tys. zł. Środki otrzymane w ramach części oświatowej subwencji ogólnej stanowiły kwotę 19.969 tys. zł i pokrywały 60,3 % wydatków oświatowych. Pozostałe wydatki Gmina pokrywała z otrzymanych dotacji oraz środków własnych.

Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości dotyczyły:

1. Niezapewnienia zajęć świetlicowych w Szkole Podstawowej w Kopkach, co stanowiło naruszenie przepisu art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 o *systemie oświaty*².
2. Planowania w budżecie Gminy wydatków na doskonalenie zawodowe nauczycieli w kwotach niższych niż 1% w latach 2011 i 2012 oraz niższych niż 0,5% w 2013 r., planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli. Stanowiło to naruszenie art. 70a ust.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

² Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. *Karta Nauczyciela*³, po uwzględnieniu zmian wprowadzonych na lata 2013-2014 przepisem art. 14 ustawy⁴ z dnia 7 grudnia 2012 r., oraz art. 9 ustawy⁵ z dnia 8 listopada 2013 r. *o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej*.

3. Nierzetelnego sprawdzania kompletności i poprawności danych wprowadzanych do Systemu Informacji Oświatowej (SIO), co stanowiło naruszenie przepisu art. 7 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 19 lutego 2004 r. *o systemie informacji oświatowej*⁶. Wprowadzenie do ww. systemu nieprawidłowych danych dotyczących wychowanka Przedszkola Miejskiego w Rudniku nad Sanem skutkowało zawyżeniem części oświatowej subwencji ogólnej o kwotę 46.746 zł, otrzymanej w 2011 r. przez Gminę.
4. Sprawowania przez organ prowadzący szkoły i przedszkole nadzoru, o którym mowa w art. 34a ust. 1 i 2 ustawy *o systemie oświaty*, w ograniczonym zakresie. Przeprowadzona została zaledwie jedna udokumentowana kontrola.
5. Nieterminowego przedstawienia Radzie Miasta Rudnik nad Sanem informacji o stanie realizacji zadań oświatowych szkół z terenu Gminy za rok szkolny 2013/2014, co stanowiło naruszenie art. 5a ust. 4 ustawy *o systemie oświaty*.

NIK zwraca uwagę, że w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 1, Publicznym Gimnazjum w Rudniku nad Sanem i Publicznej Szkole Podstawowej w Kopkach nie zapewniono odpowiedniego wyposażenia pomieszczeń do nauki. Ponadto w Szkole Podstawowej w Kopkach nie spełniono warunku określonego w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. *w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół*⁷ zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie podstawy programowej”, w ten sposób, że nie zapewniono podczas zajęć osobnego komputera każdemu uczniowi klas I-III. Gmina zapewniając bezpłatny transport uczniów do szkoły stosownie do treści 17 ust. 3 ustawy *o systemie oświaty*, nie kontrolowała przewoźnika w zakresie zapewnienia opieki nad uczniami w czasie dowozu do szkoły.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zapewnienie szkołom i placówkom oświatowym warunków do realizacji zadań oświatowych

Opis stanu faktycznego

1.1 Diagnozowanie potrzeb edukacyjnych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy.

1.1.1 W roku szkolnym 2014/2015 Gmina prowadziła poniższe placówki:

- Przedszkole Miejskie w Rudniku nad Sanem, w którym prowadzono 2 oddziały dla 48 wychowanków,

³ Dz. U. z 2014 r. poz. 191, j. t.

⁴ Dz. U. z 2012 r. poz. 1456 ze zm.

⁵ Dz. U. z 2013 r. poz. 1645

⁶ Dz. U. Nr 49, poz. 463 ze zm.

⁷ Dz. U. z 2012 r., poz. 977 ze zm.

- Punkt Przedszkolny w Publicznej Szkole Podstawowej w Kopkach, w którym prowadzono 1 oddział dla 18 wychowanków,
- Publiczną Szkołę Podstawową Nr 1 im. Jana Pawła II w Rudniku nad Sanem (PSP 1), w której prowadzono nauczanie w 8 oddziałach dla 171 uczniów, oraz w 1 oddziale „zerowym” dla 18 uczniów,
- Publiczną Szkołę Podstawową Nr 2 w Rudniku nad Sanem (PSP 2), w której prowadzono nauczanie w 8 oddziałach dla 153 uczniów, oraz w 1 oddziale „zerowym” dla 17 uczniów,
- Publiczną Szkołę Podstawową Nr 3 im. Marii Konopnickiej w Rudniku nad Sanem (PSP 3), w której prowadzono nauczanie w 6 oddziałach dla 59 uczniów, oraz w 1 oddziale „zerowym” dla 17 uczniów,
- Publiczną Szkołę Podstawową im. Ks. Jerzego Popiełuszki w Kopkach (PSP Kopki), w której prowadzono nauczanie w 5 oddziałach dla 68 uczniów, oraz w 1 oddziale „zerowym” dla 13 uczniów,
- Publiczną Szkołę Podstawową w Przędzeli (PSP Przędzel), w której prowadzono nauczanie w 6 oddziałach dla 86 uczniów, oraz w 1 oddziale „zerowym” dla 16 uczniów,
- Publiczne Gimnazjum im. Orłąt w Rudniku nad Sanem (PG), w którym prowadzono nauczanie w 11 oddziałach dla 277 uczniów.

Na terenie Gminy funkcjonowało Niepubliczne Przedszkole „Ochronka”, prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek BDNP, które było dotowane ze środków gminy. Uczęszczało do niego 101 dzieci, uczących się w czterech oddziałach.

Gmina utworzyła odrębną jednostkę do obsługi ekonomiczno-administracyjnej szkół i placówek tj. Miejsko - Gminny Zespół Ekonomiczno - Administracyjny Szkół w Rudniku nad Sanem (zwany dalej MGZEAS).

(dowód: akta kontroli str. 5-16)

W okresie objętym kontrolą Gmina nie posiadała pisemnych udokumentowanych i przyjętych przez organ stanowiący i wykonawczy planów, strategii, czy koncepcji realizacji zadań oświatowych, które uwzględniałyby kwestie oświatowe lub plany dotyczące rozwoju oświaty.

(dowód: akta kontroli str. 11-16)

Burmistrz Gminy – Pan Waldemar Grochowski stwierdził, iż: *...Gmina realizuje zadania oświatowe w oparciu o przyjętą strategię i koncepcję przy pomocy: dyrektorów szkół i przedszkoli, kierownika OPS, kierownika MGZEAS, Komisji Oświaty i Wychowania. Organ prowadzący dąży do zachowania odpowiednich warunków nauki poprzez utrzymanie posiadanej bazy lokalowej i dydaktycznej, pomimo spadku w ostatnich latach liczby uczniów.*

(dowód: akta kontroli str. 17-64)

Burmistrz, zgodnie z postanowieniami art. 5a ust. 4 ustawy o systemie oświaty, przedkładał Radzie Miasta informacje o stanie realizacji zadań oświatowych do dnia 31 października za poprzedni rok szkolny (za wyjątkiem informacji za rok szkolny 2013/2014 która została przedstawiona Radzie Miasta w dniu 30 grudnia 2014 r.). Informacje te zawierały dane w zakresie: liczby szkół i placówek oświatowych, które funkcjonowały w danym roku szkolnym, liczby uczniów, utworzonych oddziałów w tym łączonych oraz zatrudnionych nauczycieli, funkcjonowania świetlic i stołówek szkolnych, realizowanych w szkołach programów, akcji, dowozu uczniów do szkół, analizy wyników sprawdzianów i egzaminów.

(dowód: akta kontroli str. 11-16)

Burmistrz stwierdził, iż: *w terminie do 31 października 2014 r. nie została przedstawiona Radzie Miasta Rudnik nad Sanem, sporządzona w dniu 3 października 2014 r., informacja o stanie realizacji zadań oświatowych za poprzedni rok szkolny, w tym o wynikach sprawdzianów i egzaminów ze względu na brak organizacji sesji w trybie zwyczajnym w terminie od 3 do 31 października 2014 r. Organizowane były jedynie dwie sesje w trybie nadzwyczajnym (16 i 21 października 2014 r.). Ze względu na nadzwyczajny tryb zwołanych sesji nie było możliwości wprowadzenia dodatkowego punktu do programu odnośnie przedstawienia informacji o stanie realizacji zadań oświatowych za poprzedni rok szkolny, w tym o wynikach sprawdzianów i egzaminów. Informacja zostanie przedstawiona na sesji Rady Miasta w dniu 30 grudnia 2014 r.*

(dowód: akta kontroli str. 17-64)

Gmina nie posiadała dokumentacji w formie pisemnej odnośnie diagnozowania potrzeb warunkujących pełną realizację zadań oświatowych poszczególnych szkół i przedszkoli (w tym w zakresie: kształcenia, wychowania i opieki dla uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach oraz wychowanków w przedszkolach). W środkach finansowych przekazywanych szkołom uwzględniano uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

(dowód: akta kontroli str. 11-16)

Burmistrz stwierdził, iż: *w Gminie Rudnik nad Sanem działa Komisja Oświaty i Wychowania, która we współpracy z dyrektorami szkół podstawowych, gimnazjum, przedszkola, kierownikiem MGZEAS diagnozowała potrzeby warunkujące pełną realizację zadań oświatowych poszczególnych jednostek oświatowych.... Komisja Oświaty i Wychowania w okresie objętym kontrolą na bieżąco śledziła pełną realizację zadań oświatowych poszczególnych szkół i przedszkoli... Każda funkcjonująca jednostka oświatowa na terenie gminy diagnozuje potrzeby w zakresie kształcenia, wychowania i opieki dla uczniów. Diagnozowanie potrzeb jest prowadzone przez dyrektorów placówek oświatowych o oparciu o obserwacje własne, analizę potrzeb zgłaszanych przez pedagogów i nauczycieli, oraz rodziców.*

(dowód: akta kontroli str. 17-64)

W latach szkolnych 2011/2012 – 2014/2015 udział liczby dzieci w wieku 3 lat objętych wychowaniem przedszkolnym do ogólnej liczby dzieci w tym wieku, zamieszkałych na terenie Gminy, z roku na rok zwiększał się i wynosił od 36% do 46%. W latach szkolnych 2011/2012 – 2014/2015 udział liczby dzieci w wieku 4 lat objętych wychowaniem przedszkolnym do ogólnej liczby dzieci w tym wieku, zamieszkałych na terenie Gminy, utrzymywał się na zbliżonych poziomach (wynosił od 56% do 59%, z wyjątkiem roku szkolnego 2012/2013, gdzie udział ten wynosił 42%). W latach szkolnych 2011/2012 – 2014/2015 udział liczby dzieci w wieku 5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku zamieszkałych na terenie gminy wzrastał od 88 do 101 i stanowił od 57 do 64%. Do przedszkola i punktu przedszkolnego, w postępowaniach rekrutacyjnych, przyjęte zostały wszystkie dzieci (w wieku 3-5 lat) rodziców, którzy wystąpili z wnioskiem o przyjęcie.

(dowód: akta kontroli str. 11-16, 67-144)

Burmistrz stwierdził, iż *w celu objęcia większego odsetka dzieci w wieku 3-5 lat Gmina Rudnik nad Sanem w 2008 roku utworzyła przy Publicznej Szkole*

Podstawowej w Kopkach Punkt Przedszkolny. Objęcie dzieci z terenu wiejskiego (sołectwo Kopki) jest jednym z działań wyrównujących szanse edukacyjne. Sieć przedszkoli oraz oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych stwarza możliwość korzystania z usług przedszkolnych i odpowiada zapotrzebowaniu rodziców w tę formę usługi, tym bardziej, że Gmina Rudnik nad Sanem zapewnia wszystkim dzieciom z naszego terenu miejsca w przedszkolach prowadzonych przez gminę jak i inne podmioty.

(dowód: akta kontroli str. 17-64)

Liczba dzieci zameldowanych na pobyt stały oraz czasowy na terenie Gminy w wieku 6 lat, tj. urodzonych w 2008 r. wynosiła 126. W I półroczu 2008 r. liczba urodzonych dzieci wynosiła 77, natomiast w II półroczu – 49. Dzieci urodzone w I półroczu zostały zobligowane do spełnienia obowiązku szkolnego. Do pierwszych klas szkół podstawowych prowadzonych na terenie Gminy lub na terenie innych gmin oraz za granicą uczęszczało 63 dzieci. Obowiązek szkolny odroczone zaś w przypadku 14 dzieci. Spełnienie obowiązku szkolnego nastąpiło przez: 40 dzieci uczęszczających do placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę, 7 dzieci uczęszczających do placówek oświatowych prowadzonych przez inną gminę i 16 dzieci pobierających naukę za granicą kraju.

(dowód: akta kontroli str. 11-16, 67-144)

1.1.2 W latach szkolnych 2009/2010 – 2014/2015 liczba zatrudnionych nauczycieli w szkołach i placówkach oświatowych, prowadzonych przez Gminę stanowiła:

- 130 (101,13 etatu) w roku szkolnym 2009/2010, w tym odsetek nauczycieli mianowanych (45) i dyplomowanych (49) łącznie stanowił 72,3% ogółu zatrudnionych nauczycieli,
- 110 (93,87 etatu) w roku szkolnym 2010/2011, w tym odsetek nauczycieli mianowanych (38) i dyplomowanych (51) łącznie stanowił 80,9% ogółu zatrudnionych nauczycieli,
- 112 (99,02 etatu) w roku szkolnym 2011/2012, w tym odsetek nauczycieli mianowanych (34) i dyplomowanych (55) łącznie stanowił 79,5% ogółu zatrudnionych nauczycieli,
- 109 (96,06 etatu) w roku szkolnym 2012/2013, w tym odsetek nauczycieli mianowanych (35) i dyplomowanych (57) łącznie stanowił 84,4% ogółu zatrudnionych nauczycieli,
- 109 (94,38 etatu) w roku szkolnym 2013/2014, w tym odsetek nauczycieli mianowanych (33) i dyplomowanych (62) łącznie stanowił 87,2% ogółu zatrudnionych nauczycieli,
- 108 (96,26 etatu) w roku szkolnym 2014/2015, w tym odsetek nauczycieli mianowanych (35) i dyplomowanych (59) łącznie stanowił 87% ogółu zatrudnionych nauczycieli.

W latach szkolnych 2009/2010 – 2014/2015 liczba nauczycieli ogółem zmalała o 22 osoby tj. o 17%, (ze 130 – rok szkolny 2009/2010 do 108 rok – szkolny 2014/2015).

W latach szkolnych 2009/2010 – 2013/2014 liczba nauczycieli dyplomowanych zwiększała się z 49 do 62 osób, by w roku szkolnym 2014/2015 ulec zmniejszeniu do 59 osób.

W latach szkolnych 2009/2010 – 2013/2014 liczba nauczycieli mianowanych zmniejszała się z 45 do 33 osób, by w roku szkolnym 2014/105 ulec zwiększeniu do 35 osób.

(dowód: akta kontroli str. 97-148)

Burmistrz stwierdził, iż: *w latach 2009-2013 systematycznie zmniejszała się liczba dzieci w placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Rudnik nad Sanem, co rzutuje na strukturę zatrudnienia nauczycieli. Analizując strukturę zatrudnienia nauczycieli w kontrolowanym okresie należy stwierdzić, że ilość zatrudnionych nauczycieli dyplomowanych wykazuje tendencję wzrostową. Wyjątkiem jest rok szkolny 2014/2015, ponieważ nauczyciel Publicznego Gimnazjum przeszedł na emeryturę. Corocznie w Gminie odbywa się postępowanie egzaminacyjne na stopień nauczyciela mianowanego. W roku szkolnym 2009/2010 egzamin z wynikiem pozytywnym zdało 10-ciu nauczycieli, w roku 2010/2011 i 2011/2012 po dwóch nauczycieli, w roku szkolnym 2012/2013 wyższy stopień awansu uzyskał jeden nauczyciel, natomiast w roku szkolnym 2013/2014 trzech nauczycieli pozytywnie zdało egzamin. Powyższe dane potwierdzają uzyskiwanie przez nauczycieli kolejnych stopni awansu zawodowego. W strukturze zatrudnienia zmniejsza się procentowy udział nauczycieli mianowanych, ponieważ uzyskują oni stopień nauczyciela dyplomowanego, a nauczyciele kontraktowi, których jest o 2/3 mniej niż nauczycieli mianowanych tym samym w mniejszej liczbie przystępują do egzaminu na stopień awansu zawodowego. Z uwagi na zmniejszającą się liczbę uczniów w momencie odejścia na emeryturę nauczycieli ze stopniem mianowanym i dyplomowanym godziny dydaktyczne zostają przeznaczone na uzupełnienia etatów już zatrudnionych nauczycieli, co powoduje niewielką liczbę zatrudnionych nauczycieli stażystów i kontraktowych.*

(dowód: akta kontroli str. 17-64)

Gmina nie posiadała pisemnych dokumentów obejmujących diagnozę potrzeb związanych z realizacją zadań w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 11-16)

Burmistrz stwierdził, iż: *Gmina Rudnik nad Sanem diagnozuje potrzeby związane z realizacją zadań w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli. Jednym z załączników do projektu budżetu składanego przez dyrektorów placówek jest plan doskonalenia nauczycieli, w którym wyszczególnione są aktualne potrzeby. W miesiącu styczniu na podstawie złożonych potrzeb zostaje opracowane Zarządzenie Burmistrza w sprawie ustalenia maksymalnej kwoty dofinansowania opłaty za kształcenie nauczycieli pobieranej przez szkoły wyższe i zakłady kształcenia nauczycieli oraz ustalenia specjalności i form kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane.*

(dowód: akta kontroli str. 17-64)

1.1.3 W Gminie brak było dokumentacji w zakresie prowadzenia diagnozy potrzeb związanych z realizacją zadań w zakresie warunków lokalowych, wyposażenia sal lekcyjnych oraz zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków kształcenia, a także w zakresie organizacji zajęć świetlicowych i pozalekcyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 11-16)

Burmistrz stwierdził, iż: *w szkołach prowadzonych przez Gminę i Miasto Rudnik nad Sanem zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki nauczania, jak również pomieszczenia i wyposażenie sal lekcyjnych umożliwiające realizację podstawy*

programowej kształcenia ogólnego. Dowodem na to są sporządzane protokoły z oględzin jednostek przed rozpoczęciem każdego roku szkolnego. W jednostkach oświatowych są przeprowadzane wymagane przeglądy i ekspertyzy. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, również prowadzi postępowania kontrolne w jednostkach prowadzonych przez Gminę i Miasto Rudnik nad Sanem. Zalecenia pokontrolne są realizowane w miarę posiadanych środków. W przypadku, gdy Gmina nie jest w stanie sfinansować danego zalecenia w wyznaczonym okresie występuje o przedłużenie terminu jego wykonania.

(dowód: akta kontroli str. 17-64)

W składanych Radzie Miasta Rudnik nad Sanem informacjach o stanie realizacji zadań oświatowych, nie wskazywano na konkretne problemy lokalowe lub potrzeby w zakresie wyposażenia szkół i przedszkola.

(dowód: akta kontroli str. 11-16)

W wyniku przeprowadzonych oględzin budynków 3 szkół (Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 1 im. Jana Pawła II w Rudniku nad Sanem, Publicznej Szkoły Podstawowej im. Ks. Jerzego Popiełuszki w Kopkach, Publicznego Gimnazjum im. Orłąt w Rudniku nad Sanem) stwierdzono, że zostały w nich zapewnione bezpieczne i higieniczne warunki kształcenia. Stosownie do § 8 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁸, w szkołach zapewniono ciepłą i zimną bieżącą wodę, a urządzenia sanitarne były sprawne technicznie. W szkołach podstawowych: PSP 1 i PSP Kopki oraz w PG znajdowały się pracownie przedmiotowe. W szkołach podstawowych: PSP 1 oraz PSP Kopki znajdowały się miejsca rekreacji zorganizowane w formie „Radosnej szkoły”. Tereny wokół szkół spełniał wymogi określone w § 7 ust. 2 i 3 ww. rozporządzenia, a meble szkolne w klasach dla najmłodszych uczniów klas I-III jak i starszych IV-VI dostosowano do wymagań ergonomii, stosownie do § 9 ust. 2 tego rozporządzenia. Sanitariaty w szkołach podstawowych również były dostosowane do wymagań ergonomii. Stosownie do zasad określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia w sprawie podstawy programowej, sale lekcyjne, przeznaczone dla uczniów klas I, składały się z dwóch części: edukacyjnej (wyposażonej m.in. w tablicę, stoły i krzesła uczniowskie) oraz rekreacyjnej (przystosowanej do rekreacji i zabawy). Stosownie do postanowień art. 67 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie oświaty w ww. szkołach funkcjonowały biblioteki szkolne.

Mimo obowiązku wynikającego z art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie oświaty, który stanowi że szkoła powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania ze świetlicy, w Szkole Podstawowej w Kopkach nie zorganizowano dla uczniów świetlicy szkolnej.

Jak stwierdziła Dyrektor Szkoły – Pani Halina Zięba rodzice nie zgłaszali takiej potrzeby.

Ponadto w wyniku przeprowadzonych oględzin stwierdzono braki w wyposażeniu pomieszczeń do nauki w:

- a) Publicznej Szkole Podstawowej Nr 1 im. Jana Pawła II w Rudniku nad Sanem:
- pomieszczenia klas I były wyposażone w komputery, które nie posiadały dostępu do Internetu,
  - zajęcia z muzyki odbywały się w pracowni niewyposażonej w instrumenty perkusyjne,
  - pracownia do zajęć plastycznych nie była wyposażona w reprodukcje dzieł sztuki.

⁸ Dz. U. z 2003 r., Nr 6, poz. 69 ze zm.

- b) Publicznej Szkole Podstawowej im. Ks. Jerzego Popiełuszki w Kopkach:
- pomieszczenia klas I były wyposażone w komputery, które nie posiadały dostępu do Internetu oraz nie były wyposażone w sprzęt audiowizualny,
  - wyposażenie pracowni komputerowych, z których korzystali uczniowie klas I-III, nie zapewniało każdemu dziecku dostępu do osobnego komputera z podłączeniem do Internetu,
  - zajęcia z języka obcego nowożytnego odbywały się sali niewyposażonej w komputer z dostępem do Internetu,
  - zajęcia z muzyki odbywały się w pracowni niewyposażonej w instrumenty muzyczne, sprzęt do nagrywania dźwięku oraz komputer z dostępem do Internetu,
  - na zajęciach komputerowych liczba stanowisk komputerowych była niższa niż liczba uczniów na zajęciach,
  - w pracowniach brak było tablic interaktywnych,
- c) Publicznym Gimnazjum w Rudniku nad Sanem:
- zajęcia z muzyki odbywały się w pracowni niewyposażonej w sprzęt nagrywający, instrumenty dęte oraz komputer z dostępem do Internetu,
  - w pracowni do zajęć plastycznych posiadana ilość środków dydaktycznych nie zaspokajała potrzeb.
- Pozostałe kontrolowane szkoły posiadały tablice interaktywne.

(dowód: akta kontroli str. 149-184)

Sekretarz Gminy – Pani Lucyna Zygmunt stwierdziła, iż: *przeprowadzone w szkołach oględzin wykazały brak dostępu do Internetu w niektórych klasopracowniach i bibliotekach oraz potrzebę uzupełnienia wybranych instrumentów muzycznych i sprzętu nagrywającego. Każda szkoła posiada dostęp do Internetu, a niedoprowadzenie sygnału do niektórych klasopracowni jest niedopatrzaniem dyrektorów. Uczniowie szkół podstawowych oraz gimnazjum zgodnie z podstawą programową realizują lekcje muzyki z wykorzystaniem dostępnych w szkołach sprzętów i instrumentów muzycznych. W ramach posiadanych środków zostanie uzupełniona baza instrumentów muzycznych oraz sprzętu audio. Dyrektorzy szkół zostaną zobligowani do doprowadzenia sygnału sieci Internet do każdego komputera, z którego korzystają uczniowie.*

(dowód: akta kontroli str. 65-66)

Z ankiet przeprowadzonych wśród Dyrektorów Szkół wynika, iż w ciągu ostatnich pięciu lat wszyscy zgłaszali do organu prowadzącego zapotrzebowanie w zakresie remontów/modernizacji w kierowanych przez nich Szkołach, efektem czego było to, iż część oczekiwań została zrealizowana. W ciągu ostatniego roku szkolnego wszyscy zgłaszali do organu prowadzącego zapotrzebowanie w zakresie wzbogacenia wyposażenia pracowni w pomoce dydaktyczne lub sprzęt. Zgłoszone potrzeby zostały uwzględnione częściowo.

(dowód: akta kontroli str. 167-184)

1.1.4 W Gminie nie było dokumentów w zakresie prowadzenia diagnozy zadań związanych z pomocą materialną i wspieraniem edukacji uzdolnionych uczniów w szkołach i przedszkolu.

(dowód: akta kontroli str. 11-16)

Burmistrz stwierdził, iż: *w związku z pomocą materialną podjęta została uchwała Nr VI/36/2007 Rady Miejskiej w Rudniku nad Sanem z dnia 19 marca 2007 r. w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem. Diagnozowanie potrzeby w zakresie zadań gminy związanych z pomocą materialną i wspieraniem edukacji uzdolnionych uczniów w szkołach i przedszkolach jest dokonywane:*

w oparciu o sytuację materialną mieszkańców, korzystanie przez nich ze świadczeń pomocy społecznej, współpracę ze szkołami, składane przez mieszkańców wnioski o przyznanie stypendium szkolnego. Z powyższej formy wsparcia skorzystało: w roku szkolnym 2011/2012 – 265 uczniów, w roku szkolnym 2012/2013 – 284 uczniów, w roku szkolnym 2013/2014 – 293 uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 17-64)

W Gminie nie było dokumentów w zakresie prowadzenia diagnozy innych (niż opisane powyżej) potrzeb dotyczących zadań oświatowych.

W Gminie nie została powołana Rada Oświatowa.

(dowód: akta kontroli str. 11-16)

1.2 Planowanie i finansowanie wydatków na realizację zadań oświatowych

1.2.1 Planując budżet Gminy na lata 2011-2014, szacowano koszty realizacji zadań oświatowych, które uwzględniały wnioski i potrzeby zgłaszane przez dyrektorów szkół i przedszkoli. Kwoty wydatków po zmianach wprowadzonych w trakcie danego roku budżetowego ustalone zostały w wysokości 9.225 tys. zł w 2011 r., 8.914 tys. zł w 2012 r., 9.273 tys. zł w 2013 r. oraz 8.820 tys. zł w 2014 r.

Burmistrz przekazywał dyrektorom szkół i przedszkoli informacje niezbędne do opracowania projektów planów finansowych oraz o przyjętych kwotach dochodów i wydatków, niezbędnych do opracowania planu finansowego.

(dowód: akta kontroli str. 185-194, 261-328)

1.2.2 W uchwałach budżetowych Gminy na poszczególne lata, kwoty zaplanowane z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej, były w wysokościach określonych w pismach otrzymanych od Ministra Edukacji Narodowej (MEN), z informacją o planowanych (wstępnych) kwotach subwencji. Kwoty dotyczące dochodów z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej, ujęte w uchwałach budżetowych Gminy były niższe, niż faktycznie otrzymane, i tak: w 2011 r. ujęto 4.912 tys. zł, a otrzymano 5.344 tys. zł, w 2012 r. ujęto 5.210 tys. zł, a otrzymano 5.315 tys. zł, w 2014 r. ujęto 5.127 tys. zł, a otrzymano 3.987 tys. zł (do 31 sierpnia). Niższe środki od zaplanowanych otrzymano w 2013 r., tj. zaplanowano 5.383 tys. zł a otrzymano 5.323 tys. zł. (Subwencja wstępna w tym roku wynosiła 5.383 tys. zł., subwencja ostateczna była niższa i wynosiła 5.212 tys. zł, a otrzymane środki z rezerwy subwencji ogólnej wyniosły 111 tys. zł., co dało otrzymaną ostateczną subwencję w wysokości 5.323 tys. zł).

Oprócz części oświatowej subwencji ogólnej, w latach 2011-2014 Gmina pozyskiwała środki na finansowanie zadań oświatowych z dotacji celowych z budżetu państwa.

Kwoty otrzymanych dotacji celowych z budżetu państwa na realizację bieżących zadań własnych wynosiły 415 tys. zł w 2011 r., 365 tys. zł w 2012 r., 513 tys. zł w 2013 r. oraz 413 tys. zł w 2014 r. (do 31 sierpnia).

Gmina w okresie objętym kontrolą nie uzyskała dotacji celowych w ramach programów finansowanych z udziałem środków unijnych, oraz nie uzyskała wpływów od innych jst z tytułu wykonywania zadań oświatowych.

Łączne wpływy do budżetu Gminy z wszystkich ww. źródeł stanowiły 5.759 tys. zł w 2011 r., 5.680 tys. zł w 2012 r., 5.836 tys. zł w 2013 r. oraz 4.400 tys. zł w 2014 r. (do 31 sierpnia).

(dowód: akta kontroli str. 185-198, 261-328)

Analizą objęto wykorzystanie środków w ramach dotacji celowej z przeznaczeniem na dofinansowanie zakupu podręczników i materiałów dydaktycznych dla uczniów w ramach rządowego programu pomocy uczniom „Wyprawka szkolna”. Szczegółową analizą objęto losowo wybrane 34 wnioski, po 12 dla 2012 i 2013 roku oraz 10 wniosków dla 2011 roku. W 2011 r. przeanalizowano wnioski na łączną kwotę przyznanego dofinansowania 2.220,59 zł co stanowiło 11,22% ogólnej kwoty przyznanego Gminie dofinansowania. W 2012 r. przeanalizowano wnioski na łączną kwotę 2.451,35 zł co stanowiło 10,03% ogólnej kwoty przyznanego dofinansowania. W 2013 r. przeanalizowano wnioski na łączną kwotę 2.972,90 zł co stanowiło 10,23% ogólnej kwoty przyznanego dofinansowania. Pomoc udzielona była zgodnie z wytycznymi rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie *szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników*⁹.

Analizą objęto wykorzystanie środków w ramach dotacji celowej z przeznaczeniem na pomoc materialną o charakterze socjalnym (stypendium szkolne) dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy. Analiza dokumentacji 30 wniosków w sprawie dotacji na pomoc materialną o charakterze socjalnym (stypendia) dla uczniów, przeprowadzona była na losowo wybranej próbie 30 osób (po 10 osób w latach 2011-2013). Wydatki objęte badaniem stanowiły 10.040 zł w 2011 r., tj. 2,5% kwoty przyznanej, 18.160,28 zł w 2012 r., tj. 5,3% kwoty przyznanej oraz 10.894,57 zł w 2013 r., tj. 2,8% kwoty przyznanej. Analiza wykazała, że pomoc materialna o charakterze socjalnym udzielana była zgodnie z art. 90d i 90e ustawy o *systemie oświaty*, oraz zgodnie z uchwalonym przez Radę Miejską w dniu 19.03.2007 r. regulaminem udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów z terenu Gminy.

(dowód: akta kontroli str.185-192, 199-243, 347-362, 431-432)

Gmina w każdym roku, za wyjątkiem 2012 r., wnioskowała o środki z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej. Pozyskane środki z rezerwy oświatowej w 2011 roku wyniosły:

- 213.893 zł z tytułu: dofinansowania remontów bieżących, w tym mających na celu likwidację barier architektonicznych w odniesieniu do uczniów niepełnosprawnych (PSP Nr 1 – 96.701 zł, PSP Kopki – 117.192 zł,)

- 50.000 zł z tytułu wyposażenia w sprzęt i pomoce dydaktyczne (PSP Nr 1 – 10.000 zł, PSP Nr 3 – 20.000 zł, PSP Kopki – 10.000 zł, PSP Przędzel – 10.000 zł).

Pozyskane środki z rezerwy oświatowej w 2013 roku wyniosły:

- 42.508 zł z tytułu dofinansowania remontów bieżących, w tym mających na celu likwidację barier architektonicznych w odniesieniu do uczniów niepełnosprawnych: PSP Nr 1,

- 50.000 zł z tytułu wyposażenia w sprzęt i pomoce dydaktyczne (PSP Nr 1 – 18.760 zł, PSP Nr 3 – 10.650 zł., PSP Kopki 10.000 zł., PSP Przędzel – 10.590 zł).

- 18.654 zł z tytułu dofinansowania kosztów związanych z wypłatą odpraw dla zwalnianych nauczycieli Publicznego Gimnazjum.

Pozyskane środki z rezerwy oświatowej w 2014 roku to:

---

⁹ Dz. U. z 2012 r. poz. 706

- 17.716 zł z tytułu dofinansowania w zakresie wyposażenia w sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne świetlic szkolnych (PSP Nr 1 – 10.000 zł., PSP Nr 2 – 7.716 zł.)

(dowód: akta kontroli str.185-192)

W okresie objętym kontrolą, otrzymane przez Gminę kwoty części oświatowej subwencji ogólnej stanowiły: w 2011 r. 18,4% dochodów ogółem Gminy (29.095 tys. zł), w 2012 r. 22,2% dochodów ogółem Gminy (23.940 tys. zł), w 2013 r. 22% dochodów ogółem Gminy (24.197 tys. zł) oraz w 2014 r. (do 31 sierpnia) 24,2% dochodów ogółem Gminy (16.487 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 185-192, 245-246)

1.2.3 Wydatki Gminy poniesione na zadania oświatowe (dział 801 i 854) wynosiły:

- 9.082 tys. zł w 2011 r. tj. 98% ich planu, z tego: -wydatki bieżące 6.549 tys. zł (72,1%), w tym wydatki na wynagrodzenia i pochodne – 6.525 tys. zł tj. 71,8%, wydatki na kształcenie i doskonalenie nauczycieli 24 tys. zł tj. 0,3%, dotacje ogółem – 338 tys. zł (3,7%), wydatki majątkowe 5 tys. zł (0,1%), a oraz wydatki na dowóz uczniów 86 tys. zł (1%).

- 8.847 tys. zł w 2012 r. tj. 99% ich planu, z tego: -wydatki bieżące 6.810 tys. zł (77%), w tym wydatki na wynagrodzenia i pochodne – 6.801 tys. zł tj. 76,9%, wydatki na kształcenie i doskonalenie nauczycieli 9 tys. zł tj. 0,1 %, dotacje ogółem – 333 tys. zł (3,8%), oraz wydatki na dowóz uczniów 75 tys. zł (0,9%).

- 9.108 tys. zł w 2013 r. tj. 97% ich planu, z tego: -wydatki bieżące 6.904 tys. zł (75,8%), w tym wydatki na wynagrodzenia i pochodne – 6.894 tys. zł tj. 75,7%, wydatki na kształcenie i doskonalenie nauczycieli 10 tys. zł tj. 0,1%, dotacje ogółem – 417 tys. zł (4,6%), oraz wydatki na dowóz uczniów 61 tys. zł (0,7%).

- 6.091 tys. zł w 2014 r. tj. 69% ich planu, z tego: -wydatki bieżące 4.771 tys. zł (78,3%), w tym wydatki na wynagrodzenia i pochodne – 4.761 tys. zł tj. 78,2%, wydatki na kształcenie i doskonalenie nauczycieli 10 tys. zł tj. 0,1 %, dotacje ogółem – 263 tys. zł (4,3%), oraz wydatki na dowóz uczniów 36 tys. zł (0,6%).

(dowód: akta kontroli str. 185-192, 247-248, 261-328)

Wydatki Gminy na zadania oświatowe składały się na: wynagrodzenia wraz z pochodnymi, wydatki pozapłacowe, doskonalenie zawodowe nauczycieli, dotacje na przedszkole niepubliczne, wydatki majątkowe, dowóz. W latach 2011 – 2014 wydatki w poszczególnych grupach zadań były na zbliżonym do siebie poziomie. Największy procentowy udział w wydatkach na zadania oświatowe Gminy stanowiły wynagrodzenia wraz z pochodnym, tj. od 71,8% do 78,2%, które wzrastały w porównaniu do roku poprzedniego. Wydatki pozapłacowe stanowiły od 16,8% do 23% i systematycznie malały w kolejnych latach. Dotacja na niepubliczne przedszkole kształtowała się w zakresie od 3,7 do 4,6% i została obliczona na podstawie kosztu utrzymania dziecka w przedszkolu gminnym. Wydatki na doskonalenie zawodowe nauczycieli w roku 2011 wynosiły 0,3% natomiast w kolejnych latach utrzymywały się na takim samym poziomie – 0,1%. W 2011 r. koszt dowozu dzieci do szkół stanowił 1% ogólnych wydatków na zadania oświatowe i w kolejnych latach zmniejszał się o około 0,1%, w stosunku do roku poprzedniego.

(dowód: akta kontroli str. 185-192, 249-250)

Otrzymywane przez Gminę kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, wynosiły w 2011 r. kwotę 5.344 tys. zł i pokrywały wydatki na zadania subwencionowane

w 71,2% (kwota 7.510 tys. zł), w 2012 r. wynosiły kwotę 5.315 tys. zł i pokrywały wydatki w 72,7% (kwota 7.315 tys. zł) oraz w 2013 r. wynosiły kwotę 5.323 tys. zł i pokrywały wydatki w 71,4% (kwota 7.452 tys. zł). W okresie od stycznia do sierpnia 2014 r. otrzymana kwota wynosiła 3.987 tys. zł i pokrywały wydatki w 79% (kwota 5.028 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 185-192, 245-246, 251-252)

W latach 2011-2014 stosunek wydatków Gminy na zadania oświatowe ogółem względem wydatków Gminy ogółem wynosił odpowiednio: 32,4%, 40,1%, 43,4% oraz 39,8%. Stosunek wydatków Gminy na zadania subwencionowane względem wydatków ogółem, w analogicznym okresie, wynosił odpowiednio: 26,8%, 33,2%, 35,5% oraz 32,9%. Wydatki Gminy na zadania oświatowe oraz na zadania subwencionowane w latach 2011-2014 kształtowały się na niemalże stałych poziomach, miały natomiast wydatki ogółem Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 185-192, 253-254)

W latach 2011-2014 wydatki Gminy na oświatę ogółem (działy: 801 i 854) wynosiły odpowiednio 9.082 tys. zł., 8.847 tys. zł., 9.108 tys. zł., 6.091 tys. zł., natomiast wydatki majątkowe Gminy ogółem odpowiednio 6.550 tys. zł., 60 tys. zł., 658 tys. zł., 712 tys. zł. Jedynie w 2011 r. gmina poniosła wydatki majątkowe na oświatę w dziale 801 w wysokości 5 tys. zł (został opracowany projekt budowy przedszkola, który nie został zrealizowany ponieważ nie było ogłoszonych projektów, które byłyby możliwe do zrealizowania przez gminę. Budowa przedszkola jest w planie do realizacji w kolejnych latach). Tym samym udział wydatków majątkowych w działach: 801 (*Oświata i wychowanie*) i 854 (*Edukacyjna opieka wychowawcza*) w relacji do ogółu wydatków majątkowych Gminy w 2011 r. wyniósł 0,08%.

Otrzymana przez Gminę w latach 2011-2014 subwencja oświatowa nie była w stanie zabezpieczyć wszystkich wydatków na oświatę w działach: 801 i 854. Dlatego musiała ona przeznaczyć środki własne na pokrycie różnicy. Gmina przeznaczyła środki własne na realizację zadań oświatowych w latach 2011-2014 w następujących kwotach: 3.738 tys. zł, 3.532 tys. zł, 3.785 tys. zł, 2.104 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 185 -192, 255-528)

W okresie objętym kontrolą Rady Rodziców w poszczególnych szkołach nie przeznaczały środków finansowych na bieżące utrzymanie szkół. Finansowały wydatki związane z imprezami szkolnymi z udziałem uczniów takie jak: pasowanie na ucznia, Mikołajki, zabawy Andrzejkowe, zabawy choinkowe, dyskoteki, spotkania okolicznościowe, dopłaty do wycieczek szkolnych, zakup książek na nagrody, i inne. Rady Rodziców działające przy szkołach podstawowych oraz gimnazjum wydatkowały w lata 2011/2012 – 2013/2014 odpowiednio: 13.886 zł, 17.216 zł oraz 18.887 zł.

(dowód: akta kontroli str.185 -192, 207-208)

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych szkół z terenu Gminy za rok szkolny 2013/2014 została przedstawiona Radzie Miasta Rudnik nad Sanem z uchybieniem terminu wynikającego z przepisu art. 5a ust. 4 ustawy o systemie oświaty.
2. W Szkole Podstawowej w Kopkach nie prowadzono świetlicy, co stanowiło naruszenie z art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy o *systemie oświaty*, który stanowi, że szkoła powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania ze świetlicy.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, iż w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 1, Publicznym Gimnazjum w Rudniku nad Sanem i Publicznej Szkole Podstawowej w Kopkach stwierdzono braki w wyposażeniu pomieszczeń do nauki. Ponadto w Szkole Podstawowej w Kopkach nie spełniono warunku określonego w załączniku nr 2 Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych do rozporządzenia w sprawie podstawy programowej, w pkt „Zalecane warunki i sposób realizacji”, w ten sposób, iż nie zapewniono osobnego komputera każdemu uczniowi klas I-III podczas zajęć.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

2. Wykorzystanie środków budżetowych na realizację zadań oświatowych

Opis stanu
faktycznego

2.1. Wydatki Gminy na realizację wybranych zadań oświatowych

2.1.1 W latach 2011 – 2014 w Gminie nie było zmian w liczbie szkół i placówek oświatowych. Liczba wychowanków przedszkola i punktu przedszkolnego w roku szkolnym 2011/2012 wynosiła 64, zaś w pozostałym okresie – 66. Liczba uczniów w szkołach podstawowych wahała się od 528 w roku szkolnym 2013/2014 do 552 w roku szkolnym 2011/2012. Liczba uczniów gimnazjum spadała i wynosiła od 324 w roku szkolnym 2011/2012 do 277 w roku szkolnym 2014/2015.

(dowód: akta kontroli str. 363-376, 375-376)

Roczny koszt kształcenia jednego ucznia w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę wynosił: w roku szkolnym 2011/2012 – 8.442 zł, w roku szkolnym 2012/2013 – 7.630 zł, w roku szkolnym 2013/2014 – 8.282 zł. Roczny koszt kształcenia jednego ucznia w gimnazjum prowadzonym przez Gminę wynosił: rok szkolny 2011/2012 – 7.287 zł, rok szkolny 2012/2013 – 7.905 zł, rok szkolny 2013/2014 – 7.500 zł. Przeciętny roczny koszt kształcenia jednego ucznia w szkołach prowadzonych przez Gminę wynosił: rok szkolny 2011/2012 – 7.865 zł, rok szkolny 2012/2013 – 7.767 zł, rok szkolny 2013/2014 – 7.891 zł.

(dowód: akta kontroli str. 377-378)

2.1.2 W celu zidentyfikowania zagrożeń dla życia lub zdrowia osób pracujących i przebywających na terenie obiektów w placówkach oświatowych Gminy prowadzone były coroczne kontrole dotyczące stanu BHP. Kontrole odbywały się przed rozpoczęciem roku szkolnego, w miesiącu sierpniu. Przeprowadzał je Specjalista ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy. W wyniku kontroli sporządzane były protokoły pokontrolne stanu BHP obiektów, które znajdowały się w dokumentacji szkół i przedszkola, a kopie protokołów stosownie do § 3 rozporządzenia Ministra w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach były przekazywane przez dyrektorów organowi prowadzącemu.

Gmina w okresie objętym kontrolą uwzględniała potrzeby związane z poprawą stanu bezpieczeństwa w prowadzonych szkołach i przedszkolach. W planach budżetu uwzględniała środki na przeprowadzone prace remontowe, występowała z wnioskami o dodatkowe środki z rezerwy subwencji oświatowej. Pozyskane środki z rezerwy oświatowej przeznaczono na dofinansowania remontów bieżących, w tym

mających na celu likwidację barier architektonicznych w odniesieniu do uczniów niepełnosprawnych, wyposażenie w sprzęt i pomoce dydaktyczne.

(dowód: akta kontroli str. 363-374)

Burmistrz stwierdził, iż: dla zapewnienia wymaganych warunków lokalowych, oraz bezpiecznych i higienicznych warunków kształcenia w prowadzonych szkołach i przedszkolach Gmina zabezpieczyła środki i wykonała następujące prace remontowe:

- 2011 r.: PSP Nr 1 - Remont instalacji wodno-kanalizacyjnej, kwota 100.575,80 zł, PSP Nr 2 - Cyklinowanie i lakierowanie parkietów kwota 3.500,00 zł, PSP Nr 3 - Wymiana zasobnika ciepłej wody, kwota 3.485,69 zł, PSP K - Wymiana kotła gazowego, remont dróg i chodników, na placu szkolnym, odwodnienie rur spustowych boiska wielofunkcyjnego o nawierzchni trawiastej, kwota 156 727,22 zł, łącznie 2011 r. 264.288,71 zł.

- 2012 r.: PSP Nr 1 - Wykonanie przyłączy do pralki i zlewów w pomieszczeniach gospodarczych, kwota 700,00 zł, PSP Nr 2 - Remont dachu i odsnieżanie (na budynku przy Jana Pawła II), kwota 1.500,00 zł, PSP Nr 3 - Remont instalacji c.o. montaż hydro-termu, kwota 11.341,16 zł, PSP K - Wymiana palnika kotła „Buderus”, kwota 700,01 zł, PSP P - Wymiana zaworu zwrotnego, remont pieca, kwota 4.496,00, łącznie 2012 r., kwota 18.737,17 zł.

- 2013 r.: PSP Nr 1 - Roboty budowlane w zakresie przystosowania budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych (wykonanie podjazdu, chodnika, wymiana drzwi, kwota 39.901,32 zł, PSP K - Wymiana palnika (pieca c.o.), kwota 1.476,00 zł, PSP P - Drobne prace przy c.o. (wymiana grzejnika), kwota 550,00 zł, PG - Remont pieca c.o., kwota 8.499,02 zł, łącznie 2013 r. 50.426,34 zł.

- 2014 r.: PSP Nr 1 - Remont kominów kwota 8.000,01 zł, PSP Nr 2 - Montaż pompy, doprowadzenie ciepłej wody do wszystkich umywalk (montaż podgrzewaczy), kwota 5.818,41 zł., PSP Nr 3 - Malowanie części dachu na budynku nowej szkoły 7.999,99 zł, PSP K - Wykonanie bramy i furtki do ogrodzenia szkoły, kwota 3.800,00 zł, PSP P - Naprawa układu redukcyjno-pomiarowego instalacji gazowej, malowanie dachu budynku szkoły, kwota 11.684,50 zł., PG Remont schodów, kwota 4.787,48zł., łącznie 2014 r. 42.090,39 zł.

W budynku Przedszkola Miejskiego w okresie objętym kontrolą organ prowadzący uwzględnił zalecenia pokontrolne i decyzje Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Dla zapewnienia należytego stanu sanitarno-technicznego były przeprowadzone następujące prace: wymieniono drzwi wyjściowe w salach zajęć oraz wylano betonowe schody prowadzące na plac przedszkolny, wykonano zabezpieczenia systemowe sufitów w salach zajęć, wykonano i naprawiono podłogi w korytarzu i szatni, zakupiono nową wykładzinę z atestem do szatni, korytarza i sal zajęć, pomalowano sale zajęć i pomieszczenia kuchenne, zamontowano w salach zajęć wentylatory umożliwiające ciągły przepływ powietrza, wyrównano płytki chodnikowe oraz wykonano nową nawierzchnię chodnika przy wejściu do budynku. Bardzo istotnym czynnikiem w realizacji procesu nauczania jest dbałość o ciągłe wzbogacanie placówek w nowoczesny sprzęt, pomoce dydaktyczne, nowoczesne technologie co niewątpliwie poprawia jakość kształcenia między innymi poprzez rozbudzanie zainteresowania nowościami technicznymi oraz umacnianie osobowości ucznia, co czyni go bardziej wartościowym w otaczającej rzeczywistości. Uwzględniając ten fakt placówki wyposażone są w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne w tym: komputery, laptopy, tablice interaktywne i inne. Z roku na rok w coraz szerszym zakresie wykorzystuje się sprzęt elektroniczny w celu uatrakcyjnienia procesu dydaktycznego. Stały rozwój bazy dydaktycznej

pochłania określone nakłady finansowe. Ograniczone środki budżetowe nie pozwalają w pełni zaspokoić potrzeb.

(dowód: akta kontroli str. 17-64)

W okresie objętym kontrolą w Gminie przeprowadzono analizę wyników sprawdzianów po VI klasie szkoły podstawowej i egzaminów gimnazjalnych. Wyniki sprawdzianów i egzaminów gimnazjalnych analizowane były przez pracowników MGZEAS w ujęciu poszczególnych klas oraz w zestawieniu ich z wynikami osiągniętymi przez szkołę, gminę powiat i województwo. Przy dokonywaniu ich analizy wykorzystywano skalę staninową. Pracownicy zajmujący się analizą wyników sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych nie byli szkoleni w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 363-374, 379-382)

Burmistrz stwierdził, iż: wynikiem nauczania i uczenia się, są osiągnięcia edukacyjne uczniów, które w znacznym stopniu zależą od poziomu intelektualnego dziecka, jego zainteresowań, pasji, zdolności, a także od środowiska. Aby zdiagnozować efekty kształcenia prowadzi się badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć edukacyjnych uczniów, ocenianie wewnątrzszkolne oraz sprawdziany i egzaminy zewnętrzne. Gmina analizowała uzyskane przez uczniów wyniki sprawdzianów i egzaminów w prowadzonych placówkach wykorzystując skalę staninową. Wyniki szkół podstawowych porównywano z wynikami szkół w gminie, powiecie, województwie i kraju. Do egzaminu gimnazjalnego przystąpiło 91 uczniów. Analizując wyniki egzaminów stwierdza się, że gimnazjum w Rudniku nad Sanem znajduje się wśród placówek uzyskujących wyniki średnie. Wysokie wyniki z matematyki i języka angielskiego dają powody do zadowolenia z pracy nauczycieli i osiągnięć uczniów. Podkreślić należy także, że widoczny jest duży postęp w porównaniu z rokiem ubiegłym w wynikach z historii.

(dowód: akta kontroli str. 17-64)

Burmistrz w wyjaśnieniu dotyczącym podejmowania działań zmierzających do poprawy wyników dydaktycznych stwierdził, iż: *celem egzaminów zewnętrznych jest obiektywne zbadanie poziomu wiedzy i umiejętności uczniów na zakończenie poszczególnych etapów kształcenia – po szkole podstawowej, po gimnazjum. Informacje o wynikach sprawdzianu i egzaminu udostępniane są zainteresowanym. Należy podkreślić że sprawdziany i egzaminy zewnętrzne dają informacje mierzalne, ale same wyniki niepełnie przedstawiają prace szkoły. Szkoły funkcjonują w określonych środowiskach stąd też ich możliwości są różne. Wyników uzyskanych przez daną placówkę nie należy więc traktować jako surowego wskaźnika, niemniej jednak daje on określoną wiedzę co do dalszych kierunków pracy placówki. Gmina podejmuje działania zmierzające do poprawy wyników dydaktycznych. Po ogłoszeniu wyników sprawdzianów i egzaminów Komisja Oświaty i Wychowania zwołuje posiedzenie komisji, w której uczestniczą dyrektorzy szkół i omawiane są wyniki każdej szkoły. Szkoła, która osiąga najniższy wynik podejmuje szczególne działania zmierzające do osiągnięcia wyższych wyników w latach następnych, realizuje program naprawczy. W ubiegłym roku szkolnym najniższy wynik osiągnęła Publiczna Szkoła Podstawowa w Kopkach, szkoła realizowała program naprawczy, efektem było osiągnięcie najwyższego wyniku w gminie tj. 7 staninu ze sprawdzianu w bieżącym roku.*

(dowód: akta kontroli str. 17-64)

W celu wyrównywania szans edukacyjnych oraz rozwoju uzdolnień uczniów, w szkołach prowadzone były zajęcia rewalidacyjne, specjalistyczne, dydaktyczno-wyrównawcze oraz zajęcia rozwijające zainteresowania.

W kontrolowanym okresie orzeczenia i opinie z publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych posiadało: 6 uczniów (w roku szkolnym 2011/2012), 8 uczniów (2012/2013), 10 uczniów (2013/2014), 12 uczniów (2014/2015). Wszyscy uczniowie mający specjalne potrzeby edukacyjne otrzymali pomoc w formie wymaganych zajęć.

W roku szkolnym 2011/2012:

- 2 uczniom zostały przyznane zajęcia rewalidacyjne, 1 osoba otrzymała zajęcia specjalistyczne (logopedyczne) i dydaktyczno-wyrównawcze. Wszystkie ww. dzieci oraz 3 wychowanków oddziału przedszkolnego uczestniczyło w dodatkowych zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych, organizowanych dla grup uczniów z opiniami i orzeczeniami. W oddziale przedszkolnym dla 1 z wychowanków, w celu zorganizowania opieki i wsparcia, został zatrudniony asystent nauczyciela w wymiarze 10 godzin.

- Dla wszystkich uczniów w gminie zorganizowano łącznie 30 kół zainteresowań (w tym informatyczne, przedmiotowe, artystyczne, sportowe) oraz innych (koła szachowe, harcerstwo, ekologiczno-przyrodnicze).

- Nie było orzeczeń o potrzebie nauczania indywidualnego.

- Na dodatkowe zajęcia edukacyjne zostało przyznanych 46 godzin tygodniowo, w tym 14 godzin na dodatkowe zajęcia z drugiego języka obcego. Dodatkowe zajęcia realizowane były z godzin finansowanych przez organ prowadzący, jak również z godzin wynikających z art. 42 ustawy Karty Nauczyciela (30 godzin było finansowanych przez organ prowadzący).

W roku szkolnym 2012/2013:

- dla 7 uczniów i wychowanków posiadających aktualne orzeczenia z poradni oraz dla 1 wychowanka z opinią uwzględniającą wagę P 41 w placówkach Gminy prowadzono zajęcia rewalidacyjne, specjalistyczne w tym logopedię oraz zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze. Łączna ilość zajęć dla tej grupy dzieci wynosiła 25 godzin.

- Zorganizowano łącznie 41 kół zainteresowań (w tym informatyczne, przedmiotowe, artystyczne, sportowe) oraz innych (koła szachowe, harcerstwo, ekologiczno-przyrodnicze) oraz 2 zajęcia dodatkowego języka obcego.

- Dla jednego ucznia zorganizowano nauczanie indywidualne w wymiarze 10 godzin.

- Na dodatkowe zajęcia edukacyjne zostało przyznanych 45 godzin tygodniowo, w tym 4 godziny na dodatkowe zajęcia z drugiego języka obcego. Dodatkowe zajęcia realizowane były z godzin finansowanych przez organ prowadzący, jak również z godzin wynikających z art. 42 ustawy Karty Nauczyciela (z budżetu gminy sfinansowano 22 godziny).

W roku szkolnym 2013/2014:

- dla 10 uczniów szkół prowadzonych przez Gminę posiadających aktualne orzeczenia z poradni zostały zorganizowane dodatkowe zajęcia. Były to zajęcia rewalidacyjne dla 8 uczniów w łącznym wymiarze 16 godzin tygodniowo oraz dla 2 uczniów nauczanie indywidualne w wymiarze 20 godzin. Uczniowie ci korzystali również z organizowanych w szkole zajęć specjalistycznych w wymiarze 5 godzin tygodniowo oraz dydaktyczno - wyrównawczych w wymiarze 6 godzin.

- Zorganizowano łącznie 41 kół zainteresowań (w tym: informatyczne, przedmiotowe, artystyczne, sportowe) i innych (koła szachowe, harcerstwo, ekologiczno-przyrodnicze) oraz 1 zajęcia dodatkowego języka obcego.

- Dla dwóch uczniów zorganizowano nauczanie indywidualne w wymiarze 20 godzin.

- Na dodatkowe zajęcia edukacyjne zostało przyznanych 43 godzin tygodniowo, w tym 2 godziny na dodatkowe zajęcia z drugiego języka obcego. Dodatkowe zajęcia realizowane były z godzin finansowanych przez organ prowadzący, jak również z godzin wynikających z art. 42 ustawy Karty Nauczyciela (z budżetu gminy sfinansowano 23 godziny).

W roku szkolnym 2014/15:

- dla 12 uczniów i wychowanków szkół prowadzonych przez Gminę posiadających aktualne orzeczenia z poradni zostały zorganizowane dodatkowe zajęcia. Były to zajęcia rewalidacyjne dla 11 uczniów w łącznym wymiarze 22 godzin tygodniowo oraz dla 1 ucznia nauczanie indywidualne w wymiarze 10 godzin.

W celu wyrównywania szans edukacyjnych oraz rozwoju uzdolnień uczniów, w każdym roku szkolnym prowadzone były zajęcia edukacyjne realizowane przez nauczycieli w ramach godzin wynikających z art. 42 ust.1 i 2 *Karty Nauczyciela*. Zgodnie z ww. przepisem nauczyciel w ramach czasu pracy był obowiązany realizować zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych szkoły, w tym uwzględniające zainteresowania uczniów w wymiarze dwóch godzin, w przypadku nauczycieli zatrudnionych w szkołach podstawowych i gimnazjach nie były one uwzględnione w arkuszu organizacyjnym. Przepracowane godziny zajęć wyrównawczych i zajęć dodatkowych (rozwijających) były dokumentowane w dziennikach zajęć pozalekcyjnych i rozliczane w okresach półrocznych. Gdy zachodziła potrzeba zwiększenia liczby godzin dodatkowych w trakcie roku szkolnego, dyrektorzy szkół zwracali się o przydzielenie tych godzin w formie pisemnej, podając przyczyny zmian. Zmiany te wprowadzano do arkusza organizacyjnego po zatwierdzeniu przez Burmistrza Gminy.

W latach szkolnych 2011/2012 - 2012/2013 w Przedszkolu Miejskim prowadzone były zajęcia z języka angielskiego oraz rytmiki. Rodzice dzieci uczęszczających na te zajęcia w całości pokrywali koszty tych zajęć. W roku szkolnym 2013/2014, w miesiącu wrześniu i październiku, wychowankowie nie uczyli się języka angielskiego. Od listopada 2013 r. prowadzone były zajęcia z języka angielskiego dla wszystkich wychowanków bez opłat. Język angielski prowadzony był dla dwóch grup wiekowych przez zatrudnionego w Przedszkolu Miejskim nauczyciela.

(dowód: akta kontroli str. 363-374, 383-416)

Dla uczniów w okresie objętym kontrolą w szkołach była zorganizowana opieka świetlicowa.

W roku szkolnym 2011/2012 dla 50 uczniów w Publicznej Szkole Podstawowej nr 1 i 50 uczniów w Publicznej Szkole Podstawowej nr 2. W roku szkolnym 2012/2013 dla 50 uczniów w Publicznej Szkole Podstawowej nr 1, 60 uczniów w Publicznej Szkole Podstawowej nr 2 i 98 uczniów w Publicznym Gimnazjum. W roku szkolnym 2013/2014 dla 50 uczniów w Publicznej Szkole Podstawowej nr 1, 76 uczniów w Publicznej Szkole Podstawowej nr 2 i 88 uczniów w Publicznym Gimnazjum. W roku szkolnym 2014/2015 dla 59 uczniów w Publicznej Szkole Podstawowej nr 1, 76 uczniów w Publicznej Szkole Podstawowej nr 2 i 88 uczniów w Publicznym Gimnazjum. Liczba uczniów podczas zajęć świetlicowych nie przekraczała 25 osób. Z analizy ankiet skierowanych do dyrektorów szkół wynika, że w PSP Nr 1 dla wszystkich chętnych dzieci zorganizowano opiekę świetlicową a ilość osób w grupie nie przekraczała 25 osób. W PSP Kopki nie utworzono świetlicy szkolnej, ponieważ rodzice nie zgłaszali takiej potrzeby i w tej szkole nie ma również dzieci

dojeżdżających. W PG opieka została zorganizowana dla uczniów dojeżdżających, a każdorazowo liczba uczniów w grupie nie przekraczała 25 osób.

W okresie objętym kontrolą dyrektorzy szkół złożyli 20 wniosków o finansowanie dodatkowych zajęć edukacyjnych. Każdy z nich został uwzględniony. W ciągu ostatniego roku szkolnego Dyrektorzy PSP 1 i PG zgłaszali do organu prowadzącego zapotrzebowania w zakresie dodatkowych godzin, które zostały uwzględnione. W PSP Kopki nie zgłaszano takiego zapotrzebowania. Dyrektorzy PSP 1, PG i PSP Kopki w sporządzonych ankietach stwierdzili, iż ofertę zajęć pozalekcyjnych w szkole formułowano na podstawie przeprowadzonej diagnozy potrzeb/oczekiwań uczniów, wszyscy uczniowie z opiniami z poradni psychologiczno - pedagogicznych otrzymali zalecane formy pomocy.

(dowód: akta kontroli str. 167-184, 363-374, 383-416)

2.1.3 Udział wynagrodzeń nauczycieli w stosunku do wydatków bieżących na oświatę wynosił od 57,21% w 2009 r. do 63,69% w 2012 r., a w ośmiu miesiącach 2014 r. 65,03% i wykazuje tendencję wzrostową.

(dowód: akta kontroli str. 417-418)

Regulamin wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę został zatwierdzony Uchwałą Rady Miejskiej w Rudniku nad Sanem z dnia 30 marca 2009 r., po uzgodnieniu ze związkami zawodowymi zrzeszającymi nauczycieli. Określono w nim m.in.: tabele zaszeregowania oraz minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego dla nauczycieli, zasady przyznawania dodatku za wysługę lat, dodatku motywacyjnego, dodatku funkcyjnego, dodatku za warunki pracy, dodatku mieszkaniowego, dodatku wiejskiego oraz nagród ze specjalnego funduszu nagród.

(dowód: akta kontroli str. 329-346)

W okresie objętym kontrolą Gmina wypłaciła jednorazowy dodatek uzupełniający dla nauczycieli w przypadku nieosiągnięcia w poszczególnych stopniach awansu zawodowego poziomu średnich wynagrodzeń. Wypłacone dodatki kształtowały się następująco:

- w 2011 r. wypłacono 82.675,31 zł z tego:
  - w grupie nauczycieli stażystów wypłacono kwotę: 665,92 zł,
  - w grupie nauczycieli kontraktowych wypłacono kwotę: 20.023,79 zł,
  - w grupie nauczycieli mianowanych wypłacono kwotę: 8.436,20 zł,
  - w grupie nauczycieli dyplomowanych wypłacono kwotę: 53.549,40 zł,
- w 2012 r. wypłacono 136.607,65 zł z tego:
  - w grupie nauczycieli stażystów wypłacono kwotę: 87,87 zł,
  - w grupie nauczycieli kontraktowych wypłacono kwotę: 12.871,36 zł,
  - w grupie nauczycieli mianowanych wypłacono kwotę: 50.764,31 zł,
  - w grupie nauczycieli dyplomowanych wypłacono kwotę: 72.884,11 zł,
- w 2013 r. wypłacono 158.956,67 zł z tego:
  - w grupie nauczycieli kontraktowych wypłacono kwotę: 6.001,25 zł,
  - w grupie nauczycieli mianowanych wypłacono kwotę: 45.656,41 zł,
  - w grupie nauczycieli dyplomowanych wypłacono kwotę: 107.299,01 zł.

Kwoty dla nauczycieli zostały wypłacone w terminie do 31 stycznia roku następnego, dla którego wyliczono kwotę różnicy.

W Gminie w latach 2011 - 2013 na wszystkich stopniach awansu zawodowego nie został zachowany poziom średnich wynagrodzeń.

(dowód: akta kontroli str. 419-422)

Burmistrz Gminy stwierdził, iż: *Gmina stara się zachować każde miejsce pracy, w związku z tym często ogranicza etat nauczycielowi i zachowuje go przy pracy, mimo, iż byłoby z korzyścią dla Gminy zwolnić nauczyciela, a drugiemu przyznać kilka godzin ponadwymiarowych i uniknąć wyrównań.*

(dowód: akta kontroli str. 17-64)

Zgodnie z art. 70a ust. 1 ustawy *Karta Nauczyciela w budżetach organów prowadzących szkoły wyodrębnia się środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli z uwzględnieniem doradztwa metodycznego - w wysokości 1% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli, z zastrzeżeniem ust. 2. Zgodnie z art. 14 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r., oraz art. 9 ustawy z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej: środki, o których mowa w art. 70a ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela ustala się w wysokości 1% planowanych rocznych środków na wynagrodzenia osobowe nauczycieli, jednak nie mniej niż 0,5% tych środków.*

W budżecie Gminy wg uchwały budżetowej na doskonalenie zawodowe nauczycieli zaplanowano:

- w 2011 r. kwotę 29.000 zł co stanowiło 0,61% planowanych rocznych środków na ich wynagrodzenia osobowe (4.762.007 zł),
- w 2012 r. kwotę 10.000 zł co stanowiło 0,19% planowanych rocznych środków na ich wynagrodzenia osobowe (5.366.824 zł),
- w 2013 r. kwotę 10.000 zł co stanowiło 0,19% planowanych rocznych środków na ich wynagrodzenia osobowe (5.263.948 zł),
- w 2014 r. kwotę 27.100 zł co stanowiło 0,52% planowanych rocznych środków na ich wynagrodzenia osobowe (5.196.065 zł).

Zaplanowane kwoty wg uchwały budżetowej na doskonalenie zawodowe nauczycieli w okresie objętym kontrolą były zmieniane w trakcie każdego roku budżetowego. Wykorzystano:

- w 2011 roku 23.907,49 zł co stanowi 83% planowanych środków po zmianach,
- w 2012 roku 9.113,25 zł co stanowi 75% planowanych środków po zmianach
- w 2013 roku 9.887,99 zł co stanowi 70% planowanych środków po zmianach
- w 2014 (do 31 sierpnia) roku 9.500,19 zł co stanowi 35% planowanych środków po zmianach.

Wszyscy nauczyciele szkół podstawowych, gimnazjum oraz przedszkola w okresie objętym kontrolą uczestniczyli w szkoleniach organizowanych przez dyrektorów tych placówek, w ramach szkoleń Rady Pedagogicznej. Nabycie nowych umiejętności łączyło się z powierzeniem obowiązków i zajęć. Trzech nauczycieli w wyniku

ukończenia form kształcenia uzyskało nowe kwalifikacje. Powierzono im prowadzenie zajęć zgodnie z uzyskanymi kwalifikacjami.

(dowód: akta kontroli str. 363-374, 421-422)

Burmistrz stwierdził, iż: *w budżetach jednostek oświatowych Gminy Rudnik nad Sanem w okresie objętym kontrolą zostały zaplanowane środki na doskonalenie zawodowe nauczycieli. Wysokość 1% planowanych rocznych środków na wynagrodzenia nauczycieli nie została zachowana. Organ prowadzący obligatoryjnie przeznaczają środki wyodrębniając z budżetu każdej placówki kwotę na realizację doskonalenia zawodowego nauczycieli. Corocznie dyrektorzy placówek oświatowych mają ustawowy obowiązek złożenia do organu prowadzącego, planu doskonalenia zawodowego nauczycieli na dany rok szkolny. Głównym celem doskonalenia zawodowego nauczycieli jest wzrost efektywności pracy szkoły poprzez systematyczny, profesjonalny i efektywny rozwój kadry pedagogicznej. Doskonalenie w szkołach i przedszkolach jest podejmowane zgodnie z ich potrzebami. Przyczyną niewykorzystanych środków jest:*

- *brak zainteresowania nauczycieli, którzy mają wieloletni staż pracy, a nie mają wyższego wykształcenia,*
- *w większości nauczyciele posiadają kwalifikacje do nauki dwóch przedmiotów.*

(dowód: akta kontroli str. 17-64)

2.1.4 Wydatki dotyczące prowadzonych przedszkoli, których organem prowadzącym była Gmina wynosiły w kontrolowanym okresie odpowiednio:

w 2011 roku - 732.540,33 zł,

w 2012 roku - 709.064,42 zł,

w 2013 roku - 764.906,01 zł.

Gmina przekazywała dotację podmiotową na przedszkole niepubliczne w kwotach:

w roku 2011 - 338.377,50 zł,

w roku 2012 - 332.718,75 zł,

w roku 2013 - 417.415,72 zł.

W latach 2011 i 2012 wydatki w zakresie wychowania przedszkolnego Gmina sfinansowała z własnych środków, natomiast w 2013 roku otrzymała dotację w wysokości 100.602 zł. Do 31 sierpnia 2014 roku otrzymała dotację w wysokości 225.488.zł.

(dowód: akta kontroli str. 423-424)

Uchwałą Rady Miejskiej w Rudniku nad Sanem z dnia 15 września 2014r. określono wysokość opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w przedszkolach prowadzonych przez Gminę (uchwała została opublikowana w dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego). Wysokość opłat pobieranych przez przedszkole wynosiła: od 1.09.2013 r. do 31.12.2013 r. – 0,96 zł/h, a od 1.01.2014 r. do 31.08.2014 r. – 1,00 zł/h.

Analiza losowo wybranych wpłat za pobyt dzieci w przedszkolu w roku szkolnym 2013/2014 wykazała, iż opłaty pobierano w prawidłowej wysokości. W badanym okresie Gmina nie prowadziła kontroli wysokości opłat pobieranych przez przedszkole. Informacje w zakresie wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego były wywieszane na tablicy informacyjnej w przedszkolu i stronie internetowej przedszkola.

Roczny koszt kształcenia jednego wychowanka w oddziałach przedszkolnych prowadzonych przy szkołach podstawowych w Gminie w roku szkolnym wynosił:

- 2011/2012 wynosił 3.802 zł,
- 2012/2013 wynosił 5.103 zł,
- 2013/2014 wynosił 3.606 zł.

(dowód: akta kontroli str. 363-374, 427-428)

2.1.5 Gmina nie dysponowała własnymi środkami transportu służącymi do przewozu uczniów do szkół.

W roku szkolnym 2014/2015 Gmina zapewniała uprawnionym uczniom bezpłatny dowóz do szkół. Dowóz zorganizowano do:

- Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, do którego dowożono 2 uczniów niepełnosprawnych,
- Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 1 w Rudniku nad Sanem, w której uprawnionych i dowożonych było 10 uczniów,
- Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 2 w Rudniku nad Sanem, w której uprawnionych i dowożonych było 9 uczniów,
- Publicznego Gimnazjum w Rudniku nad Sanem, w którym uprawnionych i dowożonych było 92 uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 363-374, 429-430)

Burmistrz stwierdził, iż: *z uprawnionych i dowożonych uczniów, dwóch uczęszcza do oddziału przedszkolnego. W okresie objętym kontrolą w gminie nie wystąpiły przypadki odmowy bezpłatnego dowożenia uprawnionych uczniów. Gmina nie posiada własnych środków transportu, dlatego usługi przewozowe świadczone są przez dwie firmy zewnętrzne. Na usługę w zakresie przewozu uczniów z terenu Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem do szkół podstawowych i gimnazjum przewoźnika wyłoniono w drodze przetargu. Przewoźnik zapewnia dyscyplinę w czasie dowozu i odwozu dzieci co jest zawartej w umowie. Umowa - zlecenie została zawarta na dowóz dzieci do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Rudniku nad Sanem, usługę tą świadczy przewoźnik, który ma do tego celu odpowiednie uprawnienia. Umowa na dowóz dzieci zawiera zapis, że dzieci nieuprawnione, a chcące dojeżdżać zorganizowanym dowozem mogą sobie indywidualnie zakupić bilety w tej samej cenie. Gmina nie finansowała kosztów dojazdu uczniów do szkół środkami komunikacji publicznej.*

(dowód: akta kontroli str.17-64)

W roku szkolnym 2014/2015 bezpłatny dowóz 2 uczniów niepełnosprawnych do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, był realizowany na podstawie umowy z dnia 2 września 2013 r. Zleceniobiorca zgodnie z zapisem § 1 p. 1 zobowiązał się do świadczyć na rzecz Zleceniodawcy (Burmistrza) usługi przewozowe polegające na dowożeniu i odwożeniu 2 uczniów. Zgodnie z zapisem § 1 p. 2 umowy Zleceniobiorca zapewnia opiekę nad dowożonymi uczniami.

W roku szkolnym 2014/2015 bezpłatny dowóz uprawnionych uczniów do PSP 1, PSP 2 i PG był realizowany na podstawie umowy z dnia 19 sierpnia 2014 r. Zgodnie z zapisem § 1 p. 1 przedmiotem umowy było wykonanie przewozu uczniów. Zgodnie z zapisem § 1 p. 5 umowy Wykonawca odpowiada za utrzymanie dyscypliny w czasie jazdy, oraz zgodnie z zapisem § 3 p. 1.1. umowy Wykonawca zobowiązany był do przewozu uczniów środkami transportowymi zapewniającymi bezpieczeństwo zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Gmina nie przeprowadzała udokumentowanych kontroli przewoźników w zakresie zapewnienia opieki nad uczniami w czasie dowozu do szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 363-374)

2.1.6 W okresie objętym kontrolą Gmina nie ponosiła wydatków na finansowanie szkół publicznych prowadzonych przez inne podmioty i szkół niepublicznych z jej terenu.

W okresie objętym kontrolą Gmina ponosiła wydatki na finansowanie Niepublicznego Przedszkola „Ochronka”, prowadzonego przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek BDNP. Uchwała Rady Miejskiej w Rudniku nad Sanem z dnia 21 grudnia 2009 r. na podstawie której przekazywano dotację była zgodna z treścią art. 80 i 90 ustawy o systemie oświaty. Środki w ramach dotacji przekazywane były w należytej wysokości i wynosiły: w 2011 r. 338.377,50 zł, w 2012 r. 332.718,75 zł, w 2013 r. 396.943,20 zł.

(dowód: akta kontroli str. 363-374)

2.1.7 Gmina w okresie objętym kontrolą nie ponosiła wydatków w związku z realizacją zadań edukacyjnych na rzecz mniejszości narodowych.

(dowód: akta kontroli str. 363-374)

2.1.8 Gmina, w celu wyrównywania szans edukacyjnych, realizowała w każdym roku program rządowy pn. „Wyprawka szkolna”, co szczegółowo zostało opisane w p. 1.2.2. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Burmistrz stwierdził, iż: *Gmina Rudnik nad Sanem finansowała następujące zadanie niewynikające z obligatoryjnych norm prawa oświatowego: finansowanie dodatkowych zajęć lekcyjnych (język niemiecki) w roku szkolnym: 2011/2012 – 11 godz./tyg., w 2012/2013 – 4 godz./tyg., w 2013/2014 – 2 godz./tyg. W roku szkolnym 2008/2009 został obligatoryjnie wprowadzony w klasach I szkół podstawowych język angielski. W Szkole Podstawowej Nr 2 dzieci do czasu wprowadzenia języka angielskiego uczyły się języka niemieckiego. W roku szkolnym 2008/2009 w klasie I uczyły się zarówno języka angielskiego jak i nieobowiązkowego już języka niemieckiego. W ramach oszczędności w roku szkolnym 2012/2013 dzieci w klasie I, II, III, IV uczyły się już tylko jednego obowiązkowego języka angielskiego. Uczniowie od V – VI klasy kontynuowali naukę drugiego języka nowożytnego do ukończenia nauki w szkole podstawowej. W okresie kontroli 2011 - 2014 nauka nieobowiązkowego języka niemieckiego wygenerowała koszty w wysokości: 2011r. – kwotę 9 420,23 zł, 2012r. – kwotę 23 798,64 zł, 2013r. – kwotę 9 330 zł, 2014r. – kwotę 3 193,70 zł.*

(dowód: akta kontroli str. 17-64)

2.2. Nadzór Gminy nad szkołami

2.2.1 W okresie objętym kontrolą Gmina przekazywała zgodnie z art. 90 ust. 4 ustawy o systemie oświaty dotację podmiotową dla Niepublicznego Przedszkola „Ochronka”, prowadzonego przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek BDNP (co opisano w p. 2.1.6. niniejszego wystąpienia pokontrolnego). Zgodnie z podjętą uchwałą z dnia 21 grudnia 2009 r. Rady Miejskiej w Rudniku nad Sanem dotacje były udzielane w wymaganej wysokości. We wnioskach o dotacje skierowanych do Gminy podano planowaną liczbę uczniów (wychowanków). Wnioski te złożono w terminie do 30 września poprzedzającego rok udzielenia dotacji wraz z wymaganymi dokumentami. Co kwartał przedkładano Skarbnikowi Gminy informacje dotyczące liczby dzieci (wychowanków). Gmina weryfikowała liczbę uczniów wskazaną we wnioskach i informacjach składanych do Urzędu przez podmiot prowadzący przedszkole. Niepubliczne przedszkole przedkładało

rozliczenie wykorzystania dotacji w terminie do dnia 28 lutego roku następnego, tj. zgodnie z ww. uchwałą.

Zawarte w nim dane były sprawdzane przez skarbnika gminy. Gmina badała przeznaczenie środków udzielonej dotacji, którą wykorzystano stosownie do art. 90 ust. 3d i 80 ust. 3d ustawy o systemie oświaty tj. na pokrycie wydatków bieżących przedszkola. W kontrolowanym okresie nie wystąpiły przypadki zakwestionowania przez Gminę wydatków wykazanych w rozliczeniu dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 445-446)

2.2.2, 2.2.3 Zgodnie z art. 34a ust. 1 i 2 ustawy o systemie oświaty, organ prowadzący szkoły lub placówki oświatowe sprawuje nadzór nad ich działalnością w zakresie spraw finansowych i administracyjnych, w tym nad prawidłowością dysponowania przyznanymi szkołom lub placówkom oświatowym środkami budżetowymi oraz pozyskanymi z innych źródeł, a także gospodarowania mieniem, przestrzeganiem obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników i uczniów, przestrzeganiem przepisów dotyczących organizacji pracy szkoły i placówki.

W okresie objętym kontrolą, we wszystkich placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę, przeprowadzono jedną udokumentowaną kontrolę w zakresie wydatkowania środków finansowych. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 445-446)

Burmistrz stwierdził, iż: w zakresie wydatkowania przekazanych szkołom i przedszkolom środków finansowych kontrolę sprawuje główna księgowa oraz skarbnik gminy. Obsługę finansowo-księgową dla podległych jednostek prowadzi MGZEAS, który sporządza sprawozdania finansowe. Akceptowane są przez dyrektorów szkół i przedszkola oraz główną księgową. Sporządzone sprawozdania finansowe są przekazywane do skarbnika gminy celem akceptacji. Podpisane sprawozdania znajdują się do wglądu w MGZEAS.

(dowód: akta kontroli str. 17-64)

2.2.4 Burmistrz w wyjaśnieniu dotyczącym przeprowadzania weryfikacji danych przekazywanych przez podległe szkoły i placówki, stosownie do art. 50 ustawy o systemie informacji oświatowej stwierdził, iż weryfikacja poprawności danych przekazywanych w ramach SIO w kontrolowanym okresie była przeprowadzana przez kierownika MGZEAS w Rudniku nad Sanem. Placówki oświatowe w okresie objętym kontrolą sporządzały w bazie SIO wymagane informacje na dzień: 10 września w celu wyliczenia wstępnej subwencji, 30 września w celu wyliczenia ostatecznej subwencji. Sporządzone informacje składano u kierownika MGZEAS wraz z nagraniem płyty CD. Pracownik sprawdzał, czy płyta CD jest zapisana w odpowiedniej konfiguracji zapisu. Kierownik dokonuje weryfikacji, czy jest wykazana odpowiednia liczba dzieci, oddziałów, liczba nauczycieli w osobach i w etatach. W przypadku jakichkolwiek niezgodności informacja nie zostaje przyjęta. Po otrzymaniu wszystkich poprawnych informacji MGZEAS scala otrzymane dane i w zachowanym terminie przekazuje do Kuratorium Oświaty w Rzeszowie w formie elektronicznej oraz papierowej. Przekazane informacje są zarchiwizowane w biurze MGZEAS. W miesiącu grudniu gmina otrzymuje opracowany „Wykaz szkół i placówek prowadzonych i dotowanych przez JST” sporządzony przez MEN do wyliczenia właściwej subwencji, w celu zweryfikowania zakresu zadań edukacyjnych realizowanych przez gminę. Kierownik MGZEAS dokonuje ponownej weryfikacji dotyczącej liczby dzieci w placówkach oraz zobowiązuje dyrektorów szkół do potwierdzenia liczby dzieci z opiniami w odniesieniu do wychowania

przedszkolnego, wykazanych w odpowiednich wagach oraz orzeczeń w odniesieniu do uczniów szkół podstawowych i gimnazjum, również w odpowiednich wagach. Zweryfikowany wykaz zostaje podpisany i odesłany do MEN w zachowanym terminie. Kopia również znajduje się w MGZEAS.

(dowód: akta kontroli str. 17-64)

Urząd Kontroli Skarbowej w Rzeszowie przeprowadził od października do grudnia 2014 r. kontrolę w Gminie w zakresie prawidłowości gospodarowania środkami publicznymi obejmującymi część oświatową subwencji ogólnej, w tym wykonywania obowiązków związanych z gromadzeniem danych stanowiących podstawę jej naliczania w 2011 r. Kontrola wykazała, iż nieprawidłowo wprowadzono do SIO dane dotyczące wychowanka Przedszkola Miejskiego w Rudniku nad Sanem, co skutkowało zawyżeniem liczby dzieci dla wagi P 36. Zawyżenie części oświatowej subwencji ogólnej otrzymanej przez Gminę w 2011 r. stanowiło kwotę 46.746 zł.

(dowód: akta kontroli str. 433-442)

Burmistrz stwierdził, iż *przyczyną tego było błędne wypełnienie tabeli oraz przeoczenie pracownika weryfikującego te rozliczenia.*

(dowód: akta kontroli str. 443-444)

2.2.5 W Gminie nie opracowano i nie wdrożono systemu rozliczania czasu pracy nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 445-446)

Burmistrz stwierdził, iż: *Gmina Rudnik nad Sanem nie opracowała i nie wdrożyła systemu rozliczenia czasu pracy nauczycieli. Zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, prowadzone bezpośrednio z uczniami lub wychowankami nauczyciel dokumentuje wpisami w dziennikach lekcyjnych i dziennikach zajęć pozalekcyjnych, dotyczy to również realizowanych godzin ponadwymiarowych i godzin doraźnych zastępstw. Ewidencji podlegają również tzw. godziny karciane. Zajęcia te są zapisywane i ściśle rozliczane w okresach półrocznych w dziennikach zajęć pozalekcyjnych w każdej placówce oświatowej funkcjonującej na terenie Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem. Czas poświęcony przez nauczyciela na inne zajęcia np. realizację zadań statutowych szkoły, przygotowywanie się do zajęć, działania związane z doskonaleniem zawodowym jest określony zadaniowo i nie jest możliwe rozliczenie nauczyciela z tego co zrobił, każdego dnia i w jakim konkretnie wymiarze.*

(dowód: akta kontroli str. 17-64)

Spośród ogółu 112 nauczycieli w roku szkolnym 2011/2012 – 34 osoby zatrudnione było na podstawie mianowania. Z 109 nauczycieli zatrudnionych w roku szkolnym 2012/2013 było 35 nauczycieli mianowanych, w roku szkolnym 2013/2014 r. z 109 – 33, zaś w roku szkolnym 2014/2015 z 108 – 35.

(dowód: akta kontroli str. 145-146)

Burmistrz stwierdził, iż: *Gmina Rudnik nad Sanem kontroluje dyrektorów szkół w kwestii zatrudniania nauczycieli. Od kilku lat kadra nauczycielska zatrudniona w placówkach oświatowych można powiedzieć jest stała. W przypadku przejścia nauczyciela języka polskiego Publicznego Gimnazjum od 1 września 2014 roku na emeryturę, zostały zwiększone etaty nauczycieli uczących tego przedmiotu do pełnych etatów. Decyzja taka została podjęta przez Burmistrza, a zaakceptowana przez Dyrektora Publicznego Gimnazjum. Z podjętych decyzji nie została sporządzona pisemna dokumentacja. Drugim przypadkiem jest nauczyciel*

mianowany również PG, który za względu na stan zdrowia wystąpił o udzielenie urlopu na poratowanie zdrowia, urlop taki otrzymał od dnia 1 września 2014 roku, był to nauczyciel matematyki. Dyrektor Publicznego Gimnazjum w Rudniku nad Sanem po uzgodnieniach z Burmistrzem Gminy podpisał umowę o pracę na czas określony, czyli na zastępstwo z nowym nauczycielem matematyki.

(dowód: akta kontroli str. 17-64)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dane dotyczące wychowanka Przedszkola Miejskiego w Rudniku nad Sanem wprowadzono do SIO nieprawidłowo, w wyniku czego zawyżono liczbę dzieci dla wagi P 36. Skutkowało to zawyżeniem części oświatowej subwencji ogólnej otrzymanej przez Gminę w 2011 r. w kwocie 46.746 zł. Wprowadzenie do SIO nieprawidłowych było związane z nierzetelnym sprawowaniem przez Gminę nadzoru w ww. zakresie. Stanowiło to naruszenie przepisu art. 7 ust. 2 i 3 ustawy o systemie informacji oświatowej, zgodnie z którym jst są zobowiązane do sprawdzenia kompletności i poprawności danych przekazywanych im z innych baz danych oświatowych z danymi uzyskanymi w ramach nadzoru sprawowanego na podstawie odrębnych przepisów.

2. Zaplanowane w budżecie Gminy wydatki na doskonalenie nauczycieli były niższe, niż 1% w latach 2011 i 2012 oraz niższe niż 0,5% w 2013 r., planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli. Stanowiło to naruszenie art. 70a ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela, po uwzględnieniu zmian wprowadzonych na lata 2013-2014 art. 14 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r., oraz art. 9 ustawy z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej.

3. W okresie objętym kontrolą, organ prowadzący szkoły i przedszkola, w ograniczonym zakresie sprawował nadzór nad tymi placówkami, o którym mowa w art. 34a ust. 1 i 2 ustawy o systemie oświaty. Przeprowadzona została zaledwie jedna udokumentowana kontrola.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, iż mimo to że Gmina zapewniła bezpłatny transport uczniów do szkoły stosownie do treści 17 ust. 3 ustawy o systemie oświaty, to nie kontrolowała przewoźnika w zakresie zapewnienia opieki nad uczniami w czasie dowozu do szkoły.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁰, wnosi o:

1. Podjęcie działań mających na celu prowadzenie zajęć świetlicowych w Szkole Podstawowej w Kopkach.

¹⁰ Dz. U. z 2012 r. poz.82, ze zm.

2. Podjęcie działań mających na celu uzupełnienie braków w wyposażeniu pomieszczeń do nauki w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 1, Publicznym Gimnazjum w Rudniku nad Sanem i Publicznej Szkole Podstawowej w Kopkach.
3. Rzetelne sprawdzanie kompletności i poprawności danych wprowadzanych do SIO.
4. Planowanie środków na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli, z uwzględnieniem doradztwa metodycznego, w wysokości określonej w art. 70a ust. 1 ustawy *Karta Nauczyciela*. W myśl art. 12 ust. 3 tej ustawy, nauczyciele zobowiązani są do podnoszenia swojej wiedzy ogólnej i zawodowej.
5. Sprawowanie przez organ prowadzący pełnego nadzoru nad wszystkimi podległymi szkołami i przedszkolami, stosownie do postanowień art. 34a ust. 1 i 2 ustawy *o systemie oświaty*.
6. Przedstawianie informacji o stanie realizacji zadań oświatowych w terminie określonym w przepisie art. 5a ust. 4 ustawy *o systemie oświaty*.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy *o NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

*Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków*

Zgodnie z art. 62 ustawy *o NIK* proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia ..... stycznia 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Wiesław Motyka

Mariusz Twardowski
Główny specjalista k. p.

.....
Podpis

.....
podpis

